

Příběhy našich sousedů – pan Jiří Chmel – životopis

Pro „Příběhy našich sousedů“ zpracovali Johanka Dubová, Pavla Kotrbová, Monika Majzlíková, Filip Masár, Sabina Procházková ze ZŠ Demlova pod vedením Mgr. Dity Kasalové

Pan Jiří Chmel se narodil 24. května 1954 v Mostě do rodiny s českými i německými předky. Jeho rodina byla díky svým vazbám na Německo vnímána komunistickým režimem vždy jako problematická. Otec vystoupil z KSČ na protest proti okupaci Maďarska a pracoval proto jako dělník v mosteckých železárnách. Matka pocházela z Opavy, pracovala jako prodavačka. Základní školu absolvoval Jiří na přelomu 50. a 60. let, tedy v době, kdy docházelo k určitému uvolňování režimu.

V létě roku 1968 vyrazil se svým otcem za příbuznými do Kasselu v západním Německu. Okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy tedy sledoval u svého strýce prostřednictvím zpráv v německé televizi. Nezkreslený pohled na okupaci, který poskytovaly zahraniční televize, v něm zanechal hluboký negativní dojem. Upevňování režimu v následujících letech začal pociťovat i na vlastní kůži. Lidé, kteří měli německý původ, odcházeli už v této době do Německa. Odešla i rodina Jiřího nejlepšího kamaráda, jeho rodina ale zůstala. V roce 1969 nastoupil na Střední průmyslovou školu v Praze. Střední školu mohl ještě dostudovat, ale na vysokou školu později už jít nemohl. V Praze se coby mladý svobodomyšlný člověk celkem brzy seznámil s prostředím českého undergroundu, ještě jako středoškolák si nechal narůst dlouhé vlasy, navštěvoval hudební kluby (např. Music Clubu na Smíchově), od kamarádů z Německa dostával desky se zahraniční hudbou. Zásadním okamžikem pro něj byl v roce 1972 koncert skupiny Plastic People of The Universe, ta mu

učarovala a začal se scházet z lidmi z jejího okruhu. Spolu s ostatními jezdil i na rockové koncerty do zahraničí – do Polska a Maďarska. Při pobytu v Praze neztratil kontakt s rodnými severními Čechy, do kterých se pravidelně vracel a i zde se stýkal s místní undergroundovou komunitou.

Po skončení střední školy nemohl dále studovat a tak řešil, jak se vyhnout dvouleté základní vojenské službě. Potřeboval získat tzv. modrou knížku, což se mu podařilo po předstíraném sebevražedném pokusu a po upsání se na deset let práce v severočeských dolech.

V polovině sedmdesátých let se vrátil do severních Čech, kde začal pracovat jako vedoucí skupiny zeměměřičů v podniku Geofyzika. Když zdědil po příbuzných dům v Korozlukách, navázal na svou undergroundovou činnost, pořádal zde hudební sešlosti, přepisovaly se tu samizdaty atd. Některé akce byly ukončeny policejním zásahem.

V roce 1976 se Jiří Chmel oženil a odstěhoval se zpět do Prahy. Zde zažil soud s českým undergroundem (například i se zmiňovanou kapelou Plastic People of The Universe) a následné uveřejnění Charty 77. Znal se a scházel se s lidmi kolem Charty, u rodiny Němcových nakonec Chartu sám podepsal. Dana Němcová se stala mluvčí Charty. Chartu dovezl pan Jiří i do severních Čech, kde tento dokument podepisovali příznivci přímo u něj doma. Brzy se tak dostal pod dohled StB. V roce 1978 byl zatčen, odvezen do vazby v Litoměřicích a pak odsouzen na 18 měsíců do vězení za organizování podepisování Charty 77. K jednomu odvolacímu řízení ho doprovázel Václav Havel, ale ani to nepomohlo, právě naopak. Vězení strávil ve věznici Na Borech, v této době se s ním rozvedla manželka.

Po návratu z vězení mu byl normální běžný život neustále znepříjemňován zásahy StB. Byl vyhozen z práce, musel prodat dům v Korozlukách, byt kde žil se svou druhou ženou (dcerou herečky Štěpánky Haničincové), byl odposloucháván, těhotné manželce bylo vyhrožováno ztrátou zaměstnání a podobně. To vše probíhalo v rámci projektu Asanace, kdy se režim snažil zbavit nepohodlných lidí. Situace se stala neúnosnou, proto v roce 1982 pan Chmel i s rodinou emigroval do Rakouska.

V Rakousku se i s rodinou celkem bez větších problémů zabydlel, poměrně rychle získal práci. Začal se scházet s ostatními krajany v exilu a už v roce 1987 založil restauraci Nachtasyl, jakési české kulturní centrum. Doopravdy začalo fungovat až o rok později. Probíhaly tu koncerty, výstavy, přednášky, literární čtení, vystupovali tu umělci jak z exilu, tak ti, co přijeli z Čech. Vystupovali tu například Karel Kryl, Vlastimil Třešňák, Svatopluk Karásek, Pavel Landovský, Pavel Kohout a mnozí další. Do Nachtasylu si odskočil během státní návštěvy Rakouska také první porevoluční prezident Václav Havel.

Po sametové revoluci v roce 1989 zůstal Jiří Chmel nadále v Rakousku, stále častěji se však vracel zpátky do Čech. Nyní žije střídavě v obou zemích, jeho vídeňský klub Nachtasyl nadále funguje. Budoucnost však nechává pan Chmel dle svých vlastních slov otevřenou.